

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudců Mgr. Milana Taubera a JUDr. Jana Ryby v právní věci žalobkyně: **B. V.**, zastoupena Mgr. Libuší Hrušovou, advokátkou, se sídlem Náměstí Republiky 28, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2009, č. j. VS-425/511/2-2008,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se podanou žalobou domáhá přezkoumání v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje ze dne 28. 5. 2008, č. j. 2622/SČaKŽÚ/86234/2008-9. Tímto rozhodnutím nebylo vyhověno žádosti žalobkyně o vydání osvědčení o státním občanství České republiky.

Žalobkyně v podané žalobě uvádí, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, nesprávné a odporuje základním zásadám pro vydávání správních rozhodnutí dle správního řádu. K tomu žalobkyně odkazuje na § 2 odst. 1 správního řádu (zásada legality) a § 68 téhož zákona (náležitosti rozhodnutí, a to jednak výroková část a jednak odůvodnění, ze kterého musí být patrné, jak se správní orgán vypořádal s vyjádřením účastníků, měly by v něm být uvedeny konkrétní důvody výroku rozhodnutí, podklady pro jeho vydání a úvahy, kterými se správní orgán řídil). Správní orgán se však vůbec nevypořádal s námitkami uvedenými v odvolání. V napadeném rozhodnutí je pouze lakonicky uvedeno, že žalobkyně podala odvolání, je krátce shrnuto, co bylo obsahem podaného odvolání, ovšem žádným způsobem není odůvodněno,

na základě čeho dospěl správní orgán k závěru o nedůvodnosti odvolání. Napadené rozhodnutí zcela postrádá uvedení úvah, kterými byl správní orgán při vydávání napadeného rozhodnutí veden.

Žalobkyně dále namítá, že žalovaný se na str. 4 svého rozhodnutí opírá o zákon č. 40/1993 Sb., na jiném místě téhož rozhodnutí ale uvádí, že tento zákon není pro daný případ použitelný. Je tedy zřejmé, že samotné správní orgány, které rozhodují o tak zásadní otázce jako je státní občanství, nemají zcela jasno v tom, který předpis mají na konkrétní případ použít. Pakliže žalovaný je odborníkem v dané problematice, má na tuto činnost vyčleněn samostatný odbor a přitom se sám v jednotlivých předpisech ne zcela orientuje, považuje žalobkyně právní úpravu daného problému za víc než nejasnou. Tato skutečnost však nemůže jít k tíži žalobkyně.

Žalobkyně namítá, že správní orgány nevzaly v potaz § 8 zákona č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, podle něhož uzavřením sňatku s cizincem nepozbývá československá občanka občanství československé.

Ke skutkovým okolnostem případu žalobkyně uvádí, že podala žádost o vydání osvědčení o státním občanství České republiky a že sňatkem získala dne 17. 7. 1992 občanství Spojených států amerických. V návaznosti na to poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 62/2006 – 82, vydaný v obdobné věci, s nímž se však správní orgán neztotožnil. Z uvedeného rozsudku přitom plyne, že není možné k celé věci přistupovat ryze formálně. Pakliže správní orgány nerespektovaly rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v obdobné věci, zcela zásadním způsobem porušily základní premisy správního řádu a ústavního pořádku a došlo k narušení právní jistoty a předvídatelnosti rozhodnutí. V tomto ohledu má žalobkyně za to, že správní orgány obou stupňů zatížily svoje rozhodnutí nezákonností a přílišným formalismem, neboť porušily povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti

Žalobkyně upozorňuje na mimořádně závažný následek, který jí napadené rozhodnutí přináší, neboť porušuje základní principy právního státu tím, že upřednostňuje určitou skupinu lidí, kteří odešli z České republiky a uzavřeli sňatek s cizím státním příslušníkem. Rozhodující pro posouzení celé situace je dle názoru správních orgánů doba, kdy k tomuto došlo. Ačkoliv pak se zákonodárce snažil zmírnit následky dřívějších právních předpisů, došlo ke zcela paradoxní situaci, kdy nebyl upraven postup ve stejných či obdobných případech, ke kterým došlo v období od 28. 3. 1990 do 1. 1. 1993. Nedokonalost právního řádu a formální postup zvolený příslušnými správními orgány pak považuje žalobkyně v současné době celosvětové globalizace za nesprávný. Je třeba zvažovat pečlivě i úmysl zákonodárce, neboť následek daného rozhodnutí má velmi zásadní dopad i na psychiku žalobkyně, jelikož získala státní občanství Spojených států amerických toliko na základě formálního aktu uzavření manželství a ztráta českého občanství je pro ni velmi citelným zásahem do jejího národního cítění.

Žalobkyně proto navrhuje zrušení rozhodnutí obou stupňů a požaduje náhradu svých nákladů řízení.

V podrobném vyjádření k obsahu žaloby žalovaný nejprve reprodukuje průběh předcházejícího řízení a následně k námitkám uvedeným v žalobě konstatuje, že žalobkyně neuvádí, v čem spatřuje nepřezkoumatelnost a zmatečnost rozhodnutí obou institucí. Rozhodnutí obou stupňů obsahují výrokovou část, odůvodnění i poučení. V odůvodnění jsou pak podrobně popsány podklady pro rozhodnutí i úvahy, které vedly k výroku rozhodnutí včetně vypořádání se s námitkami žalobkyně uvedenými v odvolání. Skutečnost, že se odvolací orgán při svém

rozhodování řídil právními předpisy, které v rozhodnutí podrobně uvedl, vyplývá ze zásady legality zakotvené v § 2 odst. 1 správního řádu.

K poukazu žalobkyně na zákon č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství (dále jen „zákon č. 194/1949 Sb.“), považuje žalovaný za nezbytné zdůraznit zásadu formulovanou v § 1 odst. 2 zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 40/1993 Sb.“), která stanovuje, že při posuzování, zda je fyzická osoba státním občanem České republiky, popřípadě zda byla do 31. 12. 1992 státním občanem České a Slovenské Federativní Republiky, se postupuje podle předpisů platných v době, kdy mělo dojít k nabytí nebo pozbytí státního občanství této osoby. Pokud se tedy správní orgány zabývaly tím, kdy žalobkyně nabyla československé státní občanství, aplikovaly právní předpis platný a účinný v době jejího narození (zákon č. 194/1949 Sb.), resp. se zabývaly tím, zda v souvislosti se vznikem československé federace nabyla rovněž české státní občanství podle kritérií tehdy platného zákona č. 39/1969 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky (dále jen „zákon č. 39/1969 Sb.“), a dospěly k tomu, že žadatelka narozením získala československé státní občanství a se vznikem československé federace se pak stala rovněž státní občankou České republiky.

Tato zásada však musí být aplikována i vzhledem k možnému pozbytí českého státního občanství. V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že žalobkyně nabyla dne 17. 7. 1992 státní občanství USA na základě tzv. naturalizace, tedy že jí na základě její žádosti bylo uděleno americké státní občanství. V období od 14. 11. 1929 do 20. 8. 1997 přitom byla nedílnou součástí československého a následně českého právního řádu Úmluva o naturalizaci mezi Československem a Spojenými státy americkými vyhlášená pod č. 169/1929 Sb. Do vnitrostátního právního řádu pak byla tato úmluva inkorporována zákonem č. 60/1930 Sb. Podle čl. 1 úmluvy nastávala ztráta československého resp. českého státního občanství u těch občanů, kteří byli naturalizováni na území USA. Žalobkyně byla naturalizována v USA v době, kdy byla pro Českou republiku platná a účinná úmluva o naturalizaci. Proto dnem, kdy obdržela americké státní občanství (17. 7. 1992), pozbyla své československé, resp. české státní občanství.

Dovolává-li se žalobkyně vnitrostátních právních předpisů (zákona č. 194/1949 Sb., zákona č. 39/1969 Sb., zákona č. 40/1993 Sb.), žalovaný zdůrazňuje, že úmluva o naturalizaci má jako zvláštní (speciální) právní úprava provedená mezinárodní smlouvou přednost před obecnou právní úpravou pozbývání státního občanství zakotvenou v uvedených vnitrostátních předpisech. Správní orgány tak při zjišťování, zda žalobkyně pozbyla české státní občanství, vycházely právě z příslušných ustanovení úmluvy o naturalizaci.

S opakovaným tvrzením žalobkyně, že státní občanství Spojených států amerických nabyla na základě uzavření manželství s americkým státním občanem, žalovaný nesouhlasí. Žalobkyně předložila naturalizační listinu USA, ze které je patrné, že byla v této zemi naturalizována (tedy že jí bylo uděleno americké státní občanství). Ačkoliv český právní řád pojem naturalizace nezná, je obecně chápán jako udělení státního občanství cizinci na jeho žádost. Naturalizace v USA tak není přímo spojena s uzavřením manželství se státním občanem USA, resp. osoba, která uzavře manželství se státním občanem USA, automaticky nenabývá sňatkem americké státní občanství.

K argumentaci rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 62/2006 – 82 žalovaný uvádí, že tento rozsudek na posouzení státního občanství České republiky žalobkyně žádným způsobem nedopadá, neboť žalobkyně nepozbyla státní občanství České republiky podle § 17 zákona č. 40/1993 Sb. (což je případ citovaným rozsudkem řešený), ale podle speciální právní

úpravy, kterou byla úmluva o naturalizaci. Nadto se citovaný judikát vztahuje na případy, kdy došlo k nabytí cizího státního občanství (na základě vlastní žádosti za trvání manželství) po 1.1.1993, žalobkyně však nabyla naturalizací americké státní občanství již 17. 7. 1992.

Žalovaný rovněž konstatuje, že v rámci správního řízení byly shromážděny všechny nezbytné podklady pro vydání rozhodnutí, ze kterých je patrný skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

K námitce porušení zásady předvídatelnosti rozhodnutí a právní jistoty žalovaný uvádí, že žalobkyně nespécifikovala, v jakém konkrétním pochybení spatřuje porušení těchto zásad. Žalovaný tvrdí, že ve skutkově shodných nebo podobných případech jako je případ žalobkyně rozhoduje stejně.

Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.

Soud o věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť žádný z účastníků ve stanovené lhůtě nevyjádřil, že s takovým projednáním věci nesouhlasí [§ 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].

Z obsahu správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti:

- Dne 8. 2. 2008 žalobkyně požádala prostřednictvím generálního konzulátu České republiky v Chicagu o vydání osvědčení o státním občanství České republiky. Ke své žádosti připojila kopii svého rodného listu, kopii oddacího listu osvědčujícího uzavření manželství dne 30. 6. 1990 s P. V., kopii rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. 8. 2007, kterým bylo uznáno cizí rozhodnutí pro území České republiky, pokud jde o rozvod manželství žalobkyně s V. K., kopii svého cestovního pasu, kopii naturalizační listiny ze dne 17. 7. 1992, na základě které nabyla státní občanství Spojených států amerických, kopii naturalizační listiny Spojených států amerických svého manžela ze dne 27. 6. 1987 a kopii osvědčení o státním občanství České republiky svého manžela, ze kterého vyplývá, že státní občanství České republiky opětovně nabyl na základě prohlášení učiněného podle § 1 odst. 1 zákona č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů (dále jen „zákon č. 193/1999 Sb.“).
- Rozhodnutím Krajského úřadu Ústeckého kraje ze dne 28. 5. 2008, č. j. 2622/SČaKŽÚ/86234/2008-9, nebylo žádosti žalobkyně o vydání osvědčení o státním občanství České republiky vyhověno. Krajský úřad dospěl k závěru, že žalobkyně pozbyla státní občanství České republiky dne 17. 7. 1992 nabytím státního občanství Spojených států amerických v souladu s úmluvou o naturalizaci. Ustanovení § 17 zákona č. 40/1993 Sb. na žalobkyni nedopadá, neboť přednostně je třeba aplikovat mezinárodní smlouvu. Dotazem u Ministerstva vnitra bylo zjištěno, že žalobkyně není vedena v ústřední státoobčanské evidenci osob, které pozbyly nebo opětovně nabyly státní občanství české nebo československé. Neprokázalo se tedy, že by žalobkyně pozbyla státní občanství České republiky před nabytím amerického občanství.
- Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně podáním ze dne 21. 7. 2008 odvolala. V odvolání tvrdila, že se na ni předmětná úmluva nevztahuje, neboť – jak uvedl krajský úřad ve svém rozhodnutí – není vedena v evidenci osob, které pozbyly české nebo československé státní občanství. Dále žalobkyně uvedla, že o udělení státního občanství USA požádala jen proto,

že hodlala se svým manželem žít v USA. V této souvislosti požádala o výjimku z § 13 zákona č. 40/1993 Sb. Závěrem svého odvolání žalobkyně poukázala na „*usnesení Nejvyššího správního soudu České republiky v Brně vydané dne 5. 12. 2007*“. V navazujícím podání ze dne 12. 2. 2009 žalobkyně uvedla, že v rozhodnutí prvního stupně je chybně řečeno, že se odhlásila k 24. 9. 1984 z trvalého pobytu; z trvalého pobytu se však žalobkyně nikdy neodhlásila. Opětovně konstatovala, že není-li vedena v ústřední státoobčanské evidenci jako osoba pozbyvší nebo nabyvší státní občanství, znamená to, že nikdy státní občanství České republiky nepozbyla. K právní argumentaci obsažené v rozhodnutí prvního stupně a týkající se úmluvy o naturalizaci žalobkyně konstatovala, že by znamenala, že by i při splnění požadavků zákona, nemohli bývalí státní občané České republiky obdržet osvědčení o českém státním občanství. Žalobkyně znovu poukázala na „*nové rozhodnutí Nejvyššího soudu v Brně (NVS) z prosince 2007*“; podle něhož cizinci, kteří získají cizí státní občanství v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem cizího státu, nepozbývají české státní občanství.

- Žalobou napadeným rozhodnutím Ministerstvo vnitra podané odvolání zamítlo a rozhodnutí prvního stupně potvrdilo. V odůvodnění uvedlo, že Krajský úřad Ústeckého kraje ve svém rozhodnutí správně uvedl, že žalobkyně nabyla státní občanství Československé republiky narozením dle § 1 zákona č. 194/1949 Sb. a s vytvořením československé federace se k 1. 1. 1969 stala v § souladu s § 2 odst. 1 zákona č. 39/1969 Sb. státní občankou České socialistické republiky a zároveň státní občankou Československé socialistické republiky. K pozbytí státního občanství České republiky žalovaný uvedl, že jak vyplývá z naturalizační listiny Spojených států amerických ze dne 17. 7. 1992, nabyla žalobkyně k tomuto dni státní občanství Spojených států amerických a zároveň tak jako osoba starší 21 let automaticky pozbyla státní občanství České republiky v souladu s čl. 1 úmluvy o naturalizaci. Tato úmluva nabyla platnosti dne 14. 11. 1929, do vnitrostátního právního řádu pak byla uvedena zákonem č. 60/1930 Sb. a pozbyla platnosti a účinnosti dne 20. 8. 1997. Žalobkyně tak nabyla občanství Spojených států naturalizací za doby platnosti a účinnosti této úmluvy. Pokud jde o názor, že vzhledem k tomu, že žalobkyně není vedena v ústřední státoobčanské evidenci osob, které pozbyly české státní občanství, a tudíž se na ni úmluva nevztahuje, žalovaný konstatoval, že tato úmluva (ani jiná mezinárodní smlouva) nezakotvila vzájemnou povinnost smluvních stran sdělovat si, že bylo uděleno státní občanství občanovi druhé smluvní strany, tzn. že československé, resp. české státní orgány se často nedozvěděly o tom, že československý, resp. český státní občan nabytí naturalizací státní občanství Spojených států amerických. K pozbytí českého státního občanství však došlo automaticky již získáním amerického státního občanství a skutečnost, že pozbytí českého státního občanství není vedeno v ústřední státoobčanské evidenci (případně ve státoobčanské evidenci vedené krajem), nemá žádný význam. K pozbytí českého státního občanství došlo bez dalšího již samým aktem naturalizace, tudíž pak nebylo potřeba k potvrzení této skutečnosti ani žádného právního aktu českých orgánů. Důvodnou nebyla shledána ani námitka, že americké státní občanství žalobkyně nabyla v souvislosti s uzavřením manželství včetně navazující žádosti o výjimku z pozbytí státního občanství České republiky. Ustanovení úmluvy o naturalizaci měla – jakožto speciální – přednost před vnitrostátními předpisy upravujícími pozbývání českého státního občanství. Úmluva v žádném ustanovení nestanoví, že by nedošlo k pozbytí československého (českého) státního občanství v případě, kdy manžel naturalizované osoby byl občanem USA. Pokud jde o § 17 zákona č. 40/1993 Sb., v případě žalobkyně došlo k pozbytí státního občanství podle úmluvy o naturalizaci a nikoliv podle § 17 tohoto zákona. Nadto žalobkyně byla ve Spojených státech naturalizována již dne 17. 7. 1992, tedy ještě před nabytím platnosti a účinnosti zákona č. 40/1993 Sb. Ministerstvo vnitra v této souvislosti vzalo v potaz § 1 odst. 2 zákona č. 40/1993 Sb., který stanovuje, že při posuzování, zda je fyzická osoba státním občanem České republiky, postupuje se podle předpisů platných v době, kdy mělo dojít k nabytí nebo pozbytí státního občanství této

osoby, v posuzované věci tedy k 17. 7. 1992. Zákon č. 40/1993 Sb. však nabyl účinnosti až dne 1. 1. 1993, tudíž aplikace ustanovení tohoto zákona upravujících pozbývání státního občanství České republiky nepřípadá u žalobkyně v úvahu. Na posouzení státního občanství České republiky žalobkyně nemělo vliv ani rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 62/2006 – 82, na které žalobkyně upozornila v odvolacím řízení. Ministerstvo vnitra dále uvedlo, že to, zda žalobkyně byla či nebyla ke dni 24. 9. 1984 odhlášena na území České republiky z trvalého pobytu, nemá na otázku posouzení pozbytí jejího českého státního občanství žádný význam. V případě žalobkyně nelze řešit opětovné nabytí státního občanství České republiky zjednodušeným způsobem prohlášením podle zákona č. 193/1999 Sb., neboť tento zákon umožňuje vrácení občanství České republiky jen těm bývalým československým (českým) státním občanům, kteří občanství pozbyli v době od 25. 2. 1948 do 28. 3. 1990. Žalobkyně by mohla nyní nabýt státní občanství udělením, bude-li splňovat podmínky pro udělení

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Úvodem své žaloby namítá žalobkyně nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, kterou spatřuje v nevypořádání se s námitkami uvedenými v odvolání a v absenci popisu úvah, kterými byl správní orgán při rozhodování věci veden. S touto námitkou se zdejší soud neztotožnil, neboť žalovaný se v napadeném rozhodnutí zabýval všemi námitkami žalobkyně uplatněnými v odvolacím řízení. Ostatně žalobkyně sama ani neuvádí, s kterými jejími námitkami se žalovaný nevypořádal. Z obsahu správního spisu zdejší soud shledal, že žalobkyně v odvolacím řízení namítala, že se na ni úmluva o naturalizaci nevztahuje, neboť není vedena v evidenci osob, které pozbyly české nebo československé státní občanství. S touto námitkou se žalovaný adekvátně vypořádal a dospěl k závěru, že rozhodující není vedení žalobkyně ve státoobčanské evidenci, ale to, zda její situace spadá pod uvedenou úmluvu o naturalizaci (v podrobnostech viz odůvodnění napadeného rozhodnutí). Žalobkyně v odvolacím řízení argumentovala i blíže nespecifikovaným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu. Žalovaný správně identifikoval, že žalobkyně má na mysli rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 62/2006 – 82, a zhodnotil, že v něm vyslovené závěry na posuzovanou věc nedopadají. Žalovaný se zabýval také námitkou, že v rozhodnutí prvního stupně bylo chybně řečeno, že se žalobkyně odhlásila k 24. 9. 1984 z trvalého pobytu. Žalobkyně vznesla rovněž výhrady k aplikaci úmluvy o naturalizaci a také v tomto ohledu žalovaný náležitě a v úplnosti vysvětlil, proč je třeba v posuzované věci tuto úmluvu použít. Z uvedeného plyne, že námitka žalobkyně mířící na nevypořádání se s jejími námitkami uplatněnými v odvolacím řízení je lichá.

Žalobkyně dále namítá, že žalovaný se opírá o zákon č. 40/1993 Sb., zároveň ale uvádí, že tento zákon není pro daný případ použitelný. Ani s touto námitkou se soud ztotožnit nemůže, neboť žalobkyně obsah odůvodnění napadeného rozhodnutí dezinterpretuje. Žalovaný na žádném místě napadeného rozhodnutí netvrdil, že zákon č. 40/1993 Sb. nelze v posuzované věci použít. Žalovaný toliko uvedl, že v posuzované věci je vyloučena aplikace těch ustanovení uvedeného zákona, která upravují pozbývání státního občanství České republiky (tj. včetně § 17). Žalovaný netvrdil, že citovaný zákon nelze použít jako celek, ale že nelze použít ta jeho ustanovení, která upravují pozbývání občanství. Úvaha žalovaného je tedy konzistentní

a jednoznačná a neskýtá žalobkyni oporu pro závěr, že žalovaný nemá jasno v předpisech, které aplikuje.

Pokud jde o námitku žalobkyně, že správní orgány nevzaly v potaz § 8 zákona č. 194/1949 Sb., podle něhož uzavřením sňatku s cizincem nepozbývá československá občanka občanství československé, žalovaný správně vyhodnotil, že úmluva o naturalizaci je speciální právní úpravou a podle interpretační zásady o přednosti zvláštního pravidla před pravidlem obecným (*lex specialis demgat legi generali*) nebylo místa pro použití žalobkyní uváděného zákona a bylo třeba aplikovat příslušná ustanovení úmluvy o naturalizaci.

Co se týče skutkových okolností, žalobkyně v žalobě tvrdí, že občanství Spojených států amerických získala sňatkem dne 17. 7. 1992. Toto tvrzení však nemůže mít oporu v realitě, což plyne z obsahu správního spisu, neboť manželství s P. V. žalobkyně uzavřela již dne 30. 6. 1990, občanství Spojených států amerických však získala až dne 17. 7. 1992, tedy o více než dva roky později. Nadto – jak plyne z naturalizační listiny – žalobkyně americké občanství nabyła naturalizací, již se rozumí udělení státního občanství cizinci na jeho žádost zvláštním aktem naturalizujícího státu. Na okraj lze poukázat i na právní úpravu nabývání amerického státního občanství. Podle čtrnáctého dodatku k Ústavě Spojených států přijatého v roce 1866 se získává americké občanství buď narozením na americké půdě anebo naturalizací, to jest udělením. Totéž pak plyne z *Immigratiron and Nationality Act* z roku 1952, *section 301-348*. Samotným uzavřením sňatku – jak správně žalovaný upozornil ve vyjádření k žalobě – nedochází k nabytí občanství Spojených států. Ostatně otázka uzavření sňatku nemá v posuzované věci žádný význam (viz dále).

Pokud jde o poukaz žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2007, č. j. 1 As 62/2006 – 82, shoduje se soud s žalovaným, že tento rozsudek na posuzovanou věc nedopadá. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že výjimkou z pravidla o pozbytí státního občanství České republiky, stanoveného v § 13 písm. b) zákona č. 40/1993 Sb., je toliko případ, kdy k nabytí cizího státního občanství dojde v souvislosti s uzavřením manželství nebo narozením (§ 17); za „souvislost“ s uzavřením manželství je nutno považovat stav, kdy žadatel nabył cizí státní občanství na vlastní žádost a žádost podal proto, že hodlal se svým manželem a rodinou žít v jeho zemi. Citovaný rozsudek interpretuje § 17 [ve vazbě na § 13 písm. b)] zákona č. 40/1993 Sb. Ustanovení o pozbývání českého státního občanství obsažená v tomto zákoně nelze na posuzovanou věc aplikovat. Již žalovaný náležitě vysvětlil, že zákon č. 40/1993 Sb., který nabył účinnosti dnem 1. 1. 1993, nemohl být, pokud jde o ustanovení upravující nabývání a pozbývání českého občanství, použit na skutečnosti zakládající nabytí či pozbytí českého státního občanství, které nastaly před účinností tohoto zákona, tj. před 1. 1. 1993. Je-li z hlediska pozbytí českého státního občanství žalobkyně považována za rozhodující její naturalizace v USA, k níž došlo 17. 7. 1992, nelze § 17 [ve vazbě na § 13 písm. b)] zákona č. 40/1993 Sb. aplikovat. Ostatně argumentace žalobkyně není konzistentní, neboť se s poukazem na uzavření sňatku dovolává zachování svého českého občanství jak na základě § 8 zákona č. 194/1949 Sb., tak na základě § 17 zákona č. 40/1993 Sb. Taková situace ovšem nemůže vůbec nastat, protože uvažovat lze o případném užití vždy jen jednoho z těchto předpisů. V posuzované věci pak nelze – jak plyne z výše uvedeného – použít ani jeden z nich, neboť zákon č. 40/1993 Sb. nabył účinnosti až poté, co žalobkyně získala americké státní občanství, a užití § 8 zákona č. 194/1949 Sb. je vyloučeno aplikační předností speciální úpravy obsažené v mezinárodní smlouvě. Úmluva o naturalizaci nestanoví žádnou výjimku pro pozbytí občanství jednoho ze smluvních států, pokud dojde k naturalizaci v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem druhého ze smluvních států. Otázka uzavření sňatku tak nehraje v případě žalobkyně žádnou roli.

Nelze se tedy ztotožnit s názorem žalobkyně, že napadené rozhodnutí nerespektuje zásadu legality či že je zatíženo přílišným formalismem. Ani poukaz žalobkyně na úmysl zákonodárce, který umožnil v určitých případech opětovné nabytí státního občanství osobám, jež je pozbyly například právě na základě úmluvy o naturalizaci, není relevantní. Žalobkyně má nepochybně na mysli zákon č. 193/1999 Sb., byť jej v žalobě výslovně neoznačuje. Tento zákon v § 1 odst. 1 explicitně vyjadřuje, že dopadá toliko na fyzické osoby, které pozbyly státní občanství Československé republiky, Československé socialistické republiky, České socialistické republiky nebo České republiky v období od 25. února 1948 do 28. března 1990. Nepokrývá tedy pozbytí státního občanství v období pozdějším. Ani z textu důvodové zprávy k tomuto zákonu neplyne, že by zákonodárce mínil vztáhnout toto výjimečné opatření na případy, kdy ke ztrátě státního občanství došlo později než ve vymezeném období. Naopak důvodová zpráva kategoricky tvrdí, že „*musí jít o bývalé občany, kteří státní občanství pozbyli od 25. 2. 1948 do 28. 3. 1990*“.

Zdejší soud tedy závěrem shrnuje: Úmluva o naturalizaci byla inkorporována do československého právního řádu zákonem č. 60/1930 Sb. Podle § 1 tohoto zákona ustanovení jmenované úmluvy nabyla od počátku její mezinárodní působnosti moci zákona. V oblasti státoobčanské tak úmluva byla inkorporována jako předpis vůči obecné úpravě zvláštní, mající aplikační přednost. Smyslem úmluvy bylo zabránit vzniku dvojího státního občanství. Proto se v čl. 1 odst. 2 stanoví, že o příslušnících Československa, kteří byli anebo budou naturalizováni na území Spojených států amerických, bude se míti v Československu za to, že ztratili svou dřívější příslušnost a stali se příslušníky Spojených států. Obdobné bylo stanoveno i pro případ naturalizace příslušníka Spojených států na území československém (čl. 1 odst. 1). Protože ustanovení úmluvy měla „moc zákona“, znamená to, že za podmínek jimi stanovených nastávala *ex lege* do 31. 12. 1992 ztráta československého státního občanství a od 1. 1. 1993 ztráta státního občanství České republiky, a to až do sjednání ukončení platnosti úmluvy o naturalizaci dnem 20. 8. 1997 (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 229/1997 Sb.). Aplikovatelnost úmluvy o naturalizaci až do tohoto data, jakož i její aplikační přednost před vnitrostátní úpravou nabývání a pozbývání státního občanství potvrzuje i dosavadní judikatura. Odkázat lze v tomto směru na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 2. 1999, č. j. 5 A 114/96 – 34, usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2001, sp. zn. II. ÚS 218/99 či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 1998, sp. zn. 23 Cdo 140/98. Žalovaný tedy v napadeném rozhodnutí dospěl ke správnému závěru, že žalobkyně na základě úmluvy o naturalizaci pozbyla dnem své naturalizace ve Spojených státech amerických československé, resp. české státní občanství.

Na základě uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně, jež v řízení nebyla úspěšná, nemá na náhradu nákladů řízení právo. To by náleželo úspěšnému žalovanému, soud však z obsahu spisu nezjistil, že by mu náklady řízení nad rámec běžných výdajů vznikly, ostatně žalovaný žádné své náklady ani neuplatňoval.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (§ 102 a násl. s. ř. s.), a to ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Městského soudu v Praze a rozhoduje o ní Nejvyšší správní soud. Stěžovatel musí být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

V Praze dne 29. září 2010

JUDr. Ludmila Sandnerová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Václav Kolářek